SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 14. oktobra 2010*

V zadevi C-61/09,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Nemčija) z odločbo z dne 28. januarja 2009, ki je prispela na Sodišče 11. februarja 2009, v postopku

Landkreis Bad Dürkheim

proti

Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (poročevalec), E. Levits in M. Safjan, sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: J. Mazák,
sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. februarja 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Landkreis Bad Dürkheim A. Martin, zastopnik,

– za Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion Rheinland-Pfalz M. Arnoldi, zastopnik,

– za A. Niedermair-Schiemann M. Winkelmüller in M. Rietdorf, odvetnika,

– za nemško vlado M. Lumma in J. Möller, zastopnika,

– za poljsko vlado B. Majczyna in M. Drwiecki, zastopnika,

– za Evropsko komisijo F. Clotuche-Duvieusart in G. von Rintelen, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. maja 2010

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 44 Uredbe Sveta (ES) št. 1782/2003 z dne 29. septembra 2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete ter o spremembi uredb (EGS) št. 2019/93, (ES) št. 1452/2001, (ES) št. 1453/2001, (ES) št. 1454/2001, (ES) 1868/94, (ES) št. 1251/1999, (ES) št. 1254/1999, (ES) št. 1673/2000, (EGS) št. 2358/71 in (ES) št. 2529/2001 (UL L 270, str. 1, in popravek v UL 2004, L 94, str. 70), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2013/2006 z dne 19. decembra 2006 (UL L 384, str. 13) (v nadaljevanju: Uredba št. 1782/2003).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Landkreis Bad Dürkheim (okrožje Bad Dürkheim) in Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion (upravni organ z nadzornimi in s posvetovalnimi pristojnostmi, v nadaljevanju: ADD) glede upoštevanja nekega

zemljišča (v nadaljevanju: zadevno zemljišče) pri določitvi pravic do plačil za kmetijo A. Niedermair-Schiemann v okviru sheme enotnega plačila.

Pravni okvir

Predpisi Unije

Uredba št. 1782/2003

3 Uredba št. 1782/2003 med drugim uvaja shemo dohodkovne podpore za kmete. Ta shema je v členu 1, druga alinea, te uredbe poimenovana „shema enotnega plačila“.

4 V uvodni izjavi 3 te uredbe je navedeno:

„Da bi se izognili opuščanju kmetijskih zemljišč in da bi zagotovili, da se ta obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji, je treba uvesti standarde, katerih podlaga so lahko ali pa ne predpisi držav članic. Zato je primerno ustanoviti okvir Skupnosti, v katerem lahko države članice sprejmejo standarde ob upoštevanju posebnih značilnosti zadevnih območij vključno z razmerami prsti in podnebja ter

obstoječimi sistemi kmetovanja (raba zemljišč, kolobar, načini kmetovanja) in strukturami kmetijskih gospodarstev."

5 V uvodni izjavi 21 Uredbe št. 1782/2003 je navedeno:

„Sheme podpore v okviru skupne kmetijske politike predvidevajo neposredno dohodkovno podporo, zlasti z namenom, da se kmetijski skupnosti zagotovi primeren življenjski standard. Ta cilj je tesno povezan z ohranitvijo podeželja […]"

6 V uvodni izjavi 24 te uredbe je med drugim navedeno:

„[…] Zato je primerno, da je enotno plačilo na kmetijo pogojeno z upoštevanjem navzkrižne skladnosti okolja, varne hrane, zdravja in dobrega počutja živali ter ohranitve kmetij in dobre kmetijske in okoljske pogoje."

7 Člen 2(b) in (c) Uredbe št. 1782/2003 določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve:

(b) ‚kmetijsko gospodarstvo' so vse proizvodne enote, s katerimi upravlja kmet in ki se nahajajo na ozemlju iste države članice,

(c) ‚kmetijska dejavnost' je proizvodnja, vzreja ali gojenje kmetijskih proizvodov vključno z žetvijo, molžo, rejo živali in kmetijsko rejo živali ali ohranjanje zemljišča po dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih, določenih v členu 5."

8 Člen 3 navedene uredbe z naslovom „Glavne zahteve" določa:

„1. Kmet, ki prejema neposredna plačila, mora spoštovati predpisane zahteve ravnanja iz Priloge III v skladu s časovnim razporedom, določenim v navedeni prilogi, ter dobre kmetijske in okoljske pogoje, določene v členu 5.

2. Pristojni državni organ mora kmetu posredovati seznam predpisanih zahtev ravnanja ter zahtev v zvezi z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji, ki jih je treba spoštovati."

9 Člen 5(1) iste uredbe določa:

„Države članice zagotovijo, da se vsa kmetijska zemljišča, zlasti zemljišča, ki se ne uporabljajo več za proizvodne namene, obdelujejo v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji. Države članice na nacionalni ali regionalni ravni določijo minimalne zahteve za dobre kmetijske in okoljske pogoje na podlagi okvira, določenega v Prilogi IV, ob upoštevanju posebnih značilnosti zadevnih območij, vključno z razmerami prsti in podnebja, obstoječimi sistemi kmetovanja, rabo zemljišč, kolobarjem, načini kmetovanja in strukturami kmetijskih gospodarstev. To ne vpliva na standarde, ki urejajo dobro kmetijsko prakso kot se uporabljajo v okviru Uredbe Sveta

(ES) št. 1257/1999, niti na kmetijsko-okoljske ukrepe, ki se uporabljajo nad referenčno ravnjo dobre kmetijske prakse."

10 Člen 36(1) Uredbe št. 1782/2003 določa:

„Pomoč v okviru sheme enotnega plačila se izplača glede na pravice do plačila, kot je določeno v poglavju 3, za ustrezno število upravičenih hektarjev, kot je določeno v členu 44(2)."

11 Člen 43 Uredbe št. 1782/2003 z naslovom „Določitev pravic do plačila" v odstavku 1, prvi in drugi pododstavek, določa:

„Brez vpliva na člen 48 kmet prejme pravico do plačila na hektar, ki se izračuna tako, da se referenčni znesek deli s triletnim povprečnim številom vseh hektarjev, na podlagi katerih je imel kmet med referenčnim obdobjem pravico do neposrednih plačil, navedenih v Prilogi VI.

Celotno število pravic do plačila je enako zgoraj navedenemu povprečnemu številu hektarjev."

12 Člen 44 navedene uredbe z naslovom „Uporaba pravic do plačila“ v odstavkih od 1 do 3 določa:

„1. Na podlagi vsake pravice do plačila, ki vključuje upravičen hektar, se pridobi pravica do plačila zneska, ki ga določa pravica do plačila.

2. ‚Upravičen hektar‘ pomeni vsako kmetijsko površino kmetijskega gospodarstva, ki se uporablja kot orno zemljišče in trajni travnik, razen površin, ki se uporabljajo za trajne nasade, gozdove ali nekmetijske dejavnosti.

‚Upravičen hektar‘ pomeni tudi površino, zasajeno s hmeljem, ali površino, ki izpolnjuje obveznost začasnega mirovanja, ali površine, zasajene z bananami in z oljčnimi drevesi.

3. Kmet prijavi parcele, ki ustrezajo upravičenemu hektarju, ki je vključen v katero koli pravico do plačila. Razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin so te parcele na razpolago kmetu najmanj 10 mesecev od datuma, ki ga določi država članica, vendar ne prej kot od 1. septembra v koledarskem letu pred letom vložitve zahtevka za udeležbo v shemi enotnega plačila.“

13 Uredba št. 1782/2003 v poglavju 5, oddelek 1, naslovljen „Regionalno izvajanje“, določa, da se lahko države članice odločijo, da bodo uporabile shemo enotnega plačila na regionalni ravni.

14 Člen 59(4) navedene uredbe, ki se uporablja v okviru uveljavitve sheme enotnega plačila na regionalni ravni, določa, da je število pravic do plačila na kmeta enako številu hektarjev, ki jih prijavi v skladu s členom 44(2) v prvem letu uporabe sheme enotnega plačila.

Uredba (ES) št. 795/2004

15 Uredba Komisije (ES) št. 795/2004 z dne 21. aprila 2004 o podrobnih pravilih za izvajanje sheme enotnega plačila, predvidenega v Uredbi Sveta (ES) št. 1782/2003 (UL L 141, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 394/2005 z dne 8. marca 2005 (UL L 63, str. 17) (v nadaljevanju: Uredba 795/2004), v členu 2, točke od (a) do (h), določa:

„V naslovu III Uredbe (ES) št. 1782/2003 in tej uredbi velja naslednja opredelitev pojmov:

(a) ‚kmetijsko zemljišče' pomeni celotno zemljišče, ki zajema orna zemljišča, trajne travnike in trajne nasade;

(b) ‚orno zemljišče' pomeni ‚orno zemljišče' v smislu točke (1) člena 2 Uredbe Komisije (ES) št. 796/2004;

(c) ‚trajni nasad' pomeni nasad rastlin, ki niso vključene v kolobar ter niso trajni travniki, ki so na istem zemljišču najmanj pet let in ki dajejo večkratne pridelke,

vključno z drevesnicami, kakor so opredeljene v točki (G/05) Priloge I k Odločbi Komisije 2000/115/ES […], razen večletnih rastlin in njihovih drevesnic;

[…]

(e) ‚trajni travnik' pomeni ‚trajni travnik' v smislu točke (2) člena 2 Uredbe Komisije (ES) št. 796/2004;

[…]

(h) ‚zakup' pomeni zakup ali podobne vrste začasnih transakcij."

Uredba (ES) št. 796/2004

16 Uredba Komisije (ES) št. 796/2004 z dne 21. aprila 2004 o podrobnih pravilih za izvajanje navzkrižne skladnosti, modulacije in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, predvidenih z Uredbo št. 1782/2003 (UL L 141, str. 18), kakor je bila

spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 239/2005 z dne 11. februarja 2005 (UL L 42, str. 3) (v nadaljevanju: Uredba št. 796/2004), v členu 2, točki 1 in 2, določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve:

(1) ‚orna zemljišča' so zemljišča, obdelana zaradi pridelave rastlinskih pridelkov, in zemljišča v prahi ali zemljišča, ki se vzdržujejo po načelu dobrega kmetijskega in okoljskega delovanja v skladu s členom 5 Uredbe (ES) št. 1782/2003, ne glede na to, ali gre za zemljišče s toplo gredo ali s pritrjeno ali premično toplo gredo;

(2) ‚trajni pašnik' je zemljišče, ki se uporablja za naravno gojenje trave ali druge zelnate krme (samoposajene) ali gojene (posejane) in ki ni vključeno v kolobarjenje kmetijskega gospodarstva pet let ali več, razen zemljišča v prahi na podlagi člena 6 Uredbe Sveta (ES) št. 1251/1999 […], zemljišča v prahi na podlagi člena 54(2) in člena 107 Uredbe (ES) št. 1782/2003, območja v prahi v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 2078/92 […] in območja v prahi v skladu s členi 22, 23 in 24 Uredbe Sveta (ES) št. 1257/1999 […]."

Nacionalna ureditev

17 V skladu s členom 2(1) zakona o uvedbi sheme enotnega plačila (Betriebsprämiendurchführungsgesetz, BGBl. 2006 I, str. 1298) se enotno plačilo na regionalni ravni

podeli s 1. januarjem 2005 v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določata ta zakon in uredba o izvajanju sheme enotnega plačila.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

18 Spor o glavni stvari se nanaša na upoštevanje spornih zemljišč pri določitvi pravic do plačila A. Niedermair-Schiemann v okviru sheme enotnega plačila.

19 A. Niedermair-Schiemann vodi kmetijsko gospodarstvo, katerega del je ovčereja. Sporna zemljišča uporablja na podlagi dveh pogodb.

20 A. Niedermair-Schiemann ima na podlagi prve pogodbe, ki je bila sklenjena z zvezno deželo Porenje - Pfalz 12. novembra 1998, pravico do uporabe nekaterih površin kot travnikov in pašnikov. V zvezi s tem so ji naložene nekatere omejitve. Natančneje, košnja na teh zemljiščih ni dovoljena v obdobju od 1. novembra do 15. junija vsakega leta in prepovedana je košnja s sesalnimi ali rotacijskimi kosilnicami. Namesto druge košnje je mogoča paša ovc in koz, in sicer v obliki obročne paše ali paše na odprtem območju pod nadzorom pastirja, v takem primeru pa mora biti pašno obdobje določeno v soglasju z organom navedene zvezne dežele, ki je pristojen za vzdrževanje teh zemljišč. Prepustitev uporabe zemljišč je neodplačna, vendar v zameno za prevzem obveznosti plačila prispevkov v vzajemni zavarovalni sklad. Zadevne parcele so njihovi lastniki dali v zakup navedeni zvezni deželi.

21 A. Niedermair-Schiemann mora na podlagi druge pogodbe – ki je bila z Landkreis Bad Dürkheim sklenjena 1. maja 2000 in v kateri je A. Niedermair-Schiemann opredeljena kot mandatar – vzdrževati in upravljati nekatera zemljišča v skladu z naravovarstvenimi standardi. Za to prejme letno plačilo, katerega znesek je fiksen. Izpolnjevati mora tudi posebne pogodbene obveznosti in upoštevati navodila organa za varstvo narave, na primer glede intenzivnosti paše. Poleg tega ji navedeni organ daje materialno pomoč v obliki vzdrževalnih ukrepov, kot so predhodna košnja, odstranjevanje grmovja in krčenje, ki jih izvajajo tretje osebe. Del zadevnih zemljišč je v lasti zvezne dežele Porenje - Pfalz. Na preostalih zemljiščih so pašo za naravovarstvene namene dovolili lastniki in v nekaterih primerih so bile sprejete splošne odločbe z namenom, da se tem lastnikom naloži dolžnost, da A. Niedermair-Schiemann dopustijo opravljanje vzdrževalnih del.

22 A. Niedermair-Schiemann je sporna zemljišča v okviru sheme enotnega plačila prijavila kot trajne pašnike, ki so del njenega kmetijskega gospodarstva. Pravice do plačila za orna zemljišča in pašnike, vključno s spornimi zemljišči, so ji bile dodeljene z odločbo z dne 20. februarja 2006.

23 Ta odločba je bila na podlagi ministrskega navodila spremenjena z odločbo z dne 14. maja 2007 (v nadaljevanju: odločba o spremembi), ker sporna zemljišča niso bila upravičena do podpore.

24 A. Niedermair-Schiemann je zoper odločbo o spremembi vložila ugovor.

25 Odbor za pravne zadeve Landkreis Bad Dürkheim je menil, da je bila prvotna odločba z dne 20. februarja 2006 sprejeta v skladu z veljavnimi predpisi, in je zato sprejel ugovor A. Niedermair-Schiemann ter z odločbo z dne 22. oktobra 2007 razveljavil odločbo o spremembi.

26 Na podlagi tožbe, ki jo je vložil ADD, je Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße s sodbo z dne 2. julija 2008 odločbo z dne 22. oktobra 2007 odpravilo in znova uveljavilo odločbo o spremembi.

27 Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße je najprej menilo, da se je treba – če gre pri izkoriščanju hkrati za varstvo narave in ekstenzivno kmetijsko dejavnost – usmeriti k pravici do uporabe, na kateri temelji. Nato je ugotovilo, da namen sheme enotnega plačila ni zagotavljanje dohodkovne podpore za naravovarstvena dela, ki jih je kmetu zaupal državni organ. Navedeno sodišče je poleg tega presodilo, da gre za kmetijsko uporabo le, če kmet pridobi pravico do gospodarskega izkoriščanja na podlagi zakupne pogodbe ali analognega pravnega posla. Poleg tega je presodilo, da v okviru postopka v glavni stvari namen, zaradi katerega so bila zadevna zemljišča dana na razpolago A. Niedermair-Schiemann, ni bil kmetijski, temveč naravovarstven. Nazadnje, menilo je, da bi zadevna zemljišča, da bi bila upravičena do pomoči, morala biti del kmetijskega gospodarstva, upravičenca do te pomoči, in da mora imeti kmet pravico do uporabe teh zemljišč v kmetijske namene, kar pa naj v obravnavanem primeru ne bi veljalo.

28 Landkreis Bad Dürkheim in A. Niedermair-Schiemann sta pri predložitvenem sodišču vložila pritožbo zoper navedeno sodbo.

29 Po mnenju predložitvenega sodišča je razrešitev spora o glavni stvari odvisna od odgovora na vprašanje, ali so sporna zemljišča zaobsežena s pojmom ‚upravičen hektar' v smislu člena 44(2) Uredbe št. 1782/2003.

30 V teh okoliščinah je Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali gre za kmetijsko zemljišče v smislu člena 44(2) Uredbe (ES) št. 1782/2003 tudi tedaj, kadar se zemljišče sicer uporablja tudi v kmetijske namene (paša zaradi ovčereje), vendar pa uporaba v pretežnem delu sledi ciljem varstva krajine in varstva narave?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

Ali se zemljišče uporablja v nekmetijske namene v smislu člena 44(2) Uredbe (ES) št. 1782/2003, če je dejavnost pretežno namenjena varstvu narave, vsekakor pa, če mora kmet pri izpolnjevanju ciljev varstva narave upoštevati navodila naravovarstvenega organa?

3. Če gre za kmetijsko zemljišče (prvo vprašanje), ki se uporablja tudi v kmetijske namene (drugo vprašanje):

Ali uvrstitev kmetijskega zemljišča h kmetijskemu gospodarstvu (kmetijsko zemljišče kmetijskega gospodarstva v smislu člena 44(2) Uredbe (ES) št. 1782/2003) predvideva:

(a) Da kmetijsko gospodarstvo z njim razpolaga na podlagi zakupne pogodbe ali podobnega časovno omejenega odplačnega posla?

(b) Če je odgovor na vprašanje (a) nikalen: Ali vpliva na uvrstitev h kmetijskemu gospodarstvu to, da so zemljišča prepuščena kmetijskemu gospodarstvu v uporabo na določen način in v omejenem obdobju skladno s cilji varstva narave neodplačno ali v zameno za prevzem obveznosti plačila prispevkov v vzajemni zavarovalni sklad?

(c) Če je odgovor na vprašanje (a) pritrdilen: Ali vpliva na uvrstitev h kmetijskemu gospodarstvu to, da je kmetijsko gospodarstvo zavezano na zemljiščih opravljati določene naloge in zato prejme plačilo?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

31 S prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 44(2) Uredbe št. 1782/2003 razlagati tako, da nasprotuje temu, da bi bilo do pomoči upravičeno zemljišče, ki se sicer uporablja tudi v kmetijske namene, vendar pa uporaba v pretežnem delu sledi ciljem varstva krajine in varstva narave, zlasti če mora kmet pri izpolnjevanju ciljev varstva narave upoštevati navodila organa, pristojnega za to varstvo.

32 Na podlagi člena 44(2), prvi pododstavek, Uredbe št. 1782/2003 je ‚upravičen hektar' vsaka kmetijska površina kmetijskega gospodarstva, ki se uporablja kot orno zemljišče in trajni travnik, razen površin, ki se uporabljajo za trajne nasade, gozdove ali nekmetijske dejavnosti.

33 V teh okoliščinah predložitveno sodišče sprašuje, prvič, ali se lahko kot kmetijska opredeli površina, ki se sicer uporablja tudi v kmetijske namene, vendar pa uporaba v pretežnem delu sledi ciljem varstva krajine in varstva narave.

34 Kmetijsko zemljišče je v členu 2, točka (a), Uredbe št. 795/2004 opredeljeno kot celotno zemljišče, ki zajema orna zemljišča, trajne travnike in trajne nasade.

35 Na podlagi člena 2, točka (b), iste uredbe v povezavi s členom 2, točka 1, Uredbe št. 796/2004 so orna zemljišča zemljišča, obdelana zaradi pridelave rastlinskih pridelkov, in zemljišča v prahi ali zemljišča, ki se vzdržujejo po načelu dobrega kmetijskega in okoljskega delovanja v skladu s členom 5 Uredbe (ES) št. 1782/2003.

36 V skladu s členom 2, točka (e), Uredbe št. 795/2004 v povezavi s členom 2, točka 2, Uredbe št. 796/2004 je trajni pašnik zemljišče, ki se uporablja za naravno gojenje trave ali druge zelnate krme in ki ni vključeno v kolobarjenje kmetijskega gospodarstva pet let ali več.

37 Iz določb, ki so bile navedene v točkah od 32 do 36 te sodbe, je razvidno, da je opredelitev ‚ornih zemljišč' in ‚trajnih pašnikov' ter s tem ‚kmetijskih zemljišč' odvisna od dejanske namembnosti zadevnih zemljišč. Tako mora biti zemljišče opredeljeno kot kmetijsko, če se uporablja kot orno zemljišče ali kot trajni pašnik v smislu člena 2, točki 1 in 2, Uredbe št. 796/2004.

38 Iz navedenega je razvidno, da okoliščina, da uporaba zemljiških parcel, ki se dejansko uporabljajo kot orna zemljišča ali kot trajni pašniki, v pretežnem delu sledi ciljem varstva krajine in varstva narave, ne ovira tega, da se take parcele opredelijo kot kmetijska zemljišča v smislu člena 2, točki 1 in 2, Uredbe št. 796/2004.

39 Poleg tega je treba še opozoriti – kakor je razvidno iz uvodnih izjav 3, 21 in 24 Uredbe št. 1782/2003 – da je varstvo krajine eden od ciljev sheme enotnega plačila. Sodišče je tudi presodilo, da je varstvo okolja, ki je eden bistvenih ciljev Evropske unije, treba obravnavati kot cilj, ki je del skupne kmetijske politike (sodba z dne 16. julija 2009 v zadevi Horvath, C-428/07, ZOdl., str. I-6355, točka 29). Poleg tega člen 2, točka 1, Uredbe št. 796/2004 izrecno določa, da so orna zemljišča in zato tudi kmetijska zemljišča na podlagi člena 2, točka (a), Uredbe št. 795/2004 zemljišča, ki se vzdržujejo po načelu dobrega kmetijskega in okoljskega delovanja v smislu člena 5 Uredbe (ES) št. 1782/2003.

40 V teh okoliščinah bi bilo protislovno, da bi kmetijsko zemljišče prenehalo biti upravičeno do pomoči, če njegova uporaba sledi ciljem varstva krajine in varstva narave.

41 Iz zgoraj navedenih ugotovitev je razvidno, da to, da je cilj varstva krajine in varstva narave v zvezi z zemljiščem prevladujoč, ne pomeni, da to zemljišče ni več kmetijsko v smislu člena 44(2) Uredbe št. 1782/2003, če se zemljišče, kakor velja v obravnavanem primeru, dejansko uporablja kot orno zemljišče ali kot pašnik.

42 Drugič, predložitveno sodišče želi izvedeti, ali je do pomoči lahko upravičeno kmetijsko zemljišče, na katerem se opravlja dejavnost, katere cilj je v pretežnem delu varstvo krajine in varstva narave.

43 V zvezi s tem je treba spomniti, da na podlagi člena 44(2), prvi pododstavek, Uredbe št. 1782/2003 do pomoči niso upravičena zemljišča, ki se uporabljajo za nekmetijske dejavnosti.

44 V členu 2(c) navedene uredbe je kmetijska dejavnost opredeljena kot proizvodnja, vzreja ali gojenje kmetijskih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo, rejo živali in kmetijsko rejo živali, ali ohranjanje zemljišča po dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih, določenih v členu 5 iste uredbe.

45 V teh okoliščinah predložitveno sodišče sprašuje, ali je kmetijsko zemljišče, ki se hkrati uporablja za kmetijske in za nekmetijske dejavnosti v smislu člena 44(2), prvi pododstavek, upravičeno do pomoči.

46 V obravnavanem primeru pa je vseeno treba ugotoviti, da so se sporna zemljišča – kot je razvidno iz predložitvene odločbe – uporabljala za kmetijske dejavnosti.

47 Če se namreč na kmetijskem zemljišču opravlja kmetijska dejavnost v smislu člena 2(c) Uredbe št. 1782/2003, potem v zvezi s členom 44(2) te uredbe ni pomembno, ali se cilj te dejavnosti pretežno nanaša na kmetijstvo ali na varstvo narave.

48 Poleg tega glede opredelitve kmetijske dejavnosti, na katero se nanaša navedena določba, ni pomembno, da je pristojni nacionalni organ kmetu dajal navodila. In to še toliko bolj zato, ker na podlagi člena 3 Uredbe št. 1782/2003 ni le vsak kmet, ki prejme neposredno podporo, dolžan spoštovati predpisane zahteve ravnanja, na katere se nanaša Priloga III te uredbe, in zahteve v zvezi z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji, ki so določeni v skladu s členom 5 te uredbe, temveč pristojni nacionalni organ kmetu sporoči temeljne zakonodajne zahteve v zvezi z upravljanjem ter zahteve v zvezi z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji, ki jih je treba spoštovati.

49 Iz zgoraj navedenih ugotovitev je razvidno, da je treba člen 44(2) Uredbe št. 1782/2003 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da je do pomoči upravičeno zemljišče, ki se sicer uporablja tudi za kmetijske namene, vendar pa uporaba pretežno sledi ciljem varstva krajine in varstva narave. Poleg tega dejstvo, da mora kmet upoštevati navodila naravovarstvenega organa, ne pomeni, da dejavnost, ki ustreza opredelitvi iz člena 2(c) navedene uredbe, ni več kmetijska dejavnost.

Tretje vprašanje

50 Namen tretjega vprašanja je, da se določi, pod katerimi pogoji se kmetijsko zemljišče lahko obravnava kot zemljišče, ki je del kmetijskega gospodarstva v smislu člena 44(2) Uredbe št. 1782/2003.

51 Natančneje, predložitveno sodišče želi najprej izvedeti, ali mora kmet – da bi se zemljišče obravnavalo kot del njegovega kmetijskega gospodarstva – z zemljiščem razpolagati na podlagi zakupne pogodbe ali druge podobne odplačne pogodbe o najemu. Predložitveno sodišče nato sprašuje, ali je del kmetijskega gospodarstva zemljišče, ki je kmetu dano na razpolago za določeno vrsto uporabe v določenem obdobju, pri čemer je ta dolžan spoštovati naravovarstvene cilje. Nazadnje, predložitveno sodišče sprašuje, ali se kmetijsko zemljišče lahko obravnava kot del kmetijskega gospodarstva, če mora kmet na njem opraviti določena dela, za katera prejme plačilo.

52 Prvič, treba je spomniti, da so na podlagi člena 44(2) Uredbe št. 1782/2003 do pomoči upravičene kmetijske površine kmetijskega gospodarstva. To je v členu 2, točka (b), te uredbe opredeljeno kot vse proizvodne enote, ki jih upravlja kmet in ki so na ozemlju iste države članice.

53 V členu 44(3) navedene uredbe je podrobneje določeno, da mora kmet s parcelami, ki ustrezajo upravičenemu hektarju, ki je vključen v katero koli pravico do plačila, razpolagati najmanj 10 mesecev.

54 Tako je treba ugotoviti, da niti odstavek 2 niti odstavek 3 člena 44 Uredbe št. 1782/2003 ne opredeljujeta podrobneje pravnega razmerja, na podlagi katerega kmet uporablja zadevno zemljišče. Zato na podlagi teh določb ni mogoče sklepati, da mora kmet razpolagati z zadevnimi parcelami na podlagi zakupne pogodbe ali na podlagi njej enakovrednega pravnega posla.

55 Po načelu pogodbene svobode lahko stranke prosto urejajo pravno razmerje, na podlagi katerega se zadevno zemljišče uporablja. Stranke lahko svobodno sprejmejo tudi odločitev, da se parcele prepustijo v uporabo brezplačno, če nobena določba temu ne nasprotuje.

56 Prav tako imajo pravico določiti, da je kmet dolžan kot protidajatev za prepustitev uporabe prevzeti obveznost plačila prispevkov v vzajemni zavarovalni sklad.

57 Drugič, predložitveno sodišče želi izvedeti, ali se lahko zemljišče obravnava kot del kmetijskega gospodarstva, če so tako kot v primeru pogodbe, ki jo je A. Niedermair-Schiemann sklenila z zvezno deželo Porenje - Pfalz 12. novembra 1998 kmetu naložene določene omejitve glede trajanja in vrst dejavnosti, ki se lahko opravljajo na tem zemljišču.

58 V zvezi s tem je treba spomniti, da je zemljišče del kmetijskega gospodarstva kmeta, če ima ta pravico, da ga uporablja za opravljanje kmetijske dejavnosti, kot je razvidno iz točke 52 te sodbe.

59 Niti Uredba št. 1782/2003 niti uredbi št. 795/2004 in 796/2004 ne vsebujeta natančne opredelitve pomena izrazov „proizvodne enote, s katerimi upravlja kmet“ iz člena 2, točka (b), Uredbe št. 1782/2003.

60 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba pomen in obseg pojmov, ki jih pravo Unije ne opredeljuje, določiti glede na njihov običajni pomen v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporabljajo, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del so (sodba z dne 10. marca 2005 v zadevi easyCar, C-336/03, ZOdl., str. I-1947, točka 21 in navedena sodna praksa).

61 V zvezi s shemo enotnega plačila pojem upravljanja v nasprotju s tem, kar trdi ADD v pisnih stališčih, ne pomeni, da ima kmet neomejeno pravico do razpolaganja z zadevnim zemljiščem, ko ga uporablja za kmetijske dejavnosti.

62 Toda kmet mora biti pri opravljanju kmetijske dejavnosti dovolj samostojen glede uporabe tega zemljišča, kar mora ob upoštevanju vseh okoliščin v obravnavani zadevi presoditi predložitveno sodišče.

63 V okoliščinah, kot so te iz postopka v glavni stvari, je posebej pomembno, da kmet ni popolnoma podrejen navodilom pristojnega nacionalnega organa. Tako mora imeti možnost, da pri uporabi zadevnega zemljišča sprejema odločitve, čeprav mu navedeni organ daje navodila.

64 Poleg tega mora kmet v skladu s členom 44(3) Uredbe št. 1782/2003 z zemljišči, upravičenimi do pomoči, razpolagati najmanj deset mesecev.

65 V tem obdobju mora imeti kmet možnost, da je pri uporabi zadevnega zemljišča za opravljanje kmetijske dejavnosti, vključno z obdelovanjem zemljišča v skladu z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji v smislu člena 5 Uredbe št. 1782/2003, dovolj samostojen.

66 Poleg tega je bistveno, da spornih zemljišč v navedenem obdobju ni uporabljala tretja oseba za opravljanje kmetijskih dejavnosti. Da bi se izognili položaju, v katerem več kmetov trdi, da so zadevne parcele del njihovih kmetijskih gospodarstev, je namreč nujno, da v tem obdobju teh zemljišč v okviru sheme enotnega plačila ni mogoče šteti za del kmetijskih gospodarstev drugih kmetov.

67 Tretjič, predložitveno sodišče sprašuje, ali je kmetijsko zemljišče mogoče obravnavati kot del kmetijskega gospodarstva, če je kmet zavezan na zemljiščih opravljati določene naloge, za katere prejme plačilo.

68 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s členom 44(2) Uredbe št. 1782/2003 kmetijsko zemljišče sestavljajo orna zemljišča in trajni travniki, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, ki jo opravlja kmet, ki je pri tem pretežno samostojen.

69 Treba je tudi pojasniti, da se mora kmetijska dejavnost na zadevnih zemljiščih opravljati v imenu in za račun kmeta, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

70 Na navedeno ne vpliva okoliščina, da mora kmet sicer opraviti za plačilo nekatere naloge za račun tretjega.

71 Zato je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 44(2) Uredbe št. 1782/2003 razlagati tako, da:

– za to, da bi se zemljišče obravnavalo kot del kmetovega kmetijskega gospodarstva, ni treba, da ta z zemljiščem razpolaga na podlagi zakupne pogodbe ali druge podobne odplačne pogodbe o najemu;

– ne nasprotuje temu, da bi se za del kmetijskega gospodarstva štelo zemljišče, ki je neodplačno dano na razpolago kmetu zgolj v zameno za prevzem obveznosti plačila prispevkov v vzajemni zavarovalni sklad, zato da bi se uporabljalo za določen namen v omejenem obdobju ob upoštevanju naravovarstvenih ciljev, če lahko ta kmet uporablja tako zemljišče dovolj samostojno za opravljanje kmetijskih dejavnosti najmanj deset mesecev, in da

– na to, ali se zadevno zemljišče obravnava kot del kmetijskega gospodarstva kmeta, ne vpliva okoliščina, da mora ta za plačilo opraviti določene naloge za račun

tretjega, če kmet to zemljišče uporablja tudi za opravljanje kmetijske dejavnosti v svojem imenu in za svoj račun.

Stroški

72 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Člen 44(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1782/2003 z dne 29. septembra 2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete ter o spremembi uredb (EGS) št. 2019/93, (ES) št. 1452/2001, (ES) št. 1453/2001, (ES) št. 1454/2001, (ES) 1868/94, (ES) št. 1251/1999, (ES) št. 1254/1999, (ES) št. 1673/2000, (EGS) št. 2358/71 in (ES) št. 2529/2001, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2013/2006 z dne 19. decembra 2006, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da je do pomoči upravičeno zemljišče, ki se sicer uporablja tudi za kmetijske namene, vendar pa uporaba pretežno sledi ciljem varstva krajine in varstva narave. Poleg tega dejstvo, da mora kmet

upoštevati navodila naravovarstvenega organa, ne pomeni, da dejavnost, ki ustreza opredelitvi iz člena 2(c) navedene uredbe, ni več kmetijska dejavnost.

2. Člen 44(2) Uredbe št. 1782/2003, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2013/2006, je treba razlagati tako, da:

– **zato da bi se zemljišče obravnavalo kot del kmetovega kmetijskega gospodarstva, ni treba, da kmet z zemljiščem razpolaga na podlagi zakupne pogodbe ali druge podobne odplačne pogodbe o najemu;**

– **ne nasprotuje temu, da bi se za del kmetijskega gospodarstva štelo zemljišče, ki je neodplačno dano kmetu na razpolago zgolj v zameno za prevzem obveznosti plačila prispevkov v vzajemni zavarovalni sklad, zato da bi se uporabljalo za določeni namen v omejenem obdobju ob upoštevanju naravovarstvenih ciljev, če lahko ta kmet uporablja tako zemljišče dovolj samostojno za opravljanje kmetijskih dejavnosti najmanj deset mesecev, in da**

– **na to, ali se zadevno zemljišče obravnava kot del kmetijskega gospodarstva kmeta, ne vpliva okoliščina, da mora ta za plačilo opraviti določene**

naloge za račun tretjega, če kmet to zemljišče uporablja tudi za opravljanje kmetijske dejavnosti v svojem imenu in za svoj račun.

Podpisi